

Стаття 1. Військовий обов'язок

1. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов'язком громадян України.

2. Військовий обов'язок установлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення (далі - Збройні Сили України та інші військові формування), посади в яких комплектуються військовослужбовцями.

(частина друга статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.10.2019 р. N 161-IX)

3. Військовий обов'язок включає:

підготовку громадян до військової служби;

приписку до призовних дільниць;

прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу;

проходження військової служби;

виконання військового обов'язку в запасі;

проходження служби у військовому резерві;

дотримання правил військового обліку.

4. Громадяни України мають право на заміну виконання військового обов'язку альтернативною (невійськовою) службою згідно з Конституцією України та Законом України "Про альтернативну (невійськовою) службу".

5. Від виконання військового обов'язку громадяни України звільнюються на підставах, визначених цим Законом.

6. Військовий обов'язок не поширюється на іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні.

У випадках, передбачених законом, іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, можуть у добровільному порядку (за контрактом) проходити військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України.

(частину шосту статті 1 доповнено абзацом другим згідно із Законом України від 06.10.2015 р. N 716-VIII, абзац другий частини шостої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 12.01.2023 р. N 2863-IX)

7. Виконання військового обов'язку громадянами України забезпечують державні органи, органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до законів України військові формування, підприємства, установи та організації незалежно від підпорядкування і форм власності в межах їх повноважень, передбачених законом, та районні (об'єднані районні), міські (районні у містах, об'єднані міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, територіальні центри комплектування та соціальної підтримки Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя (далі - територіальні центри комплектування та соціальної підтримки).

(частина сьома статті 1 у редакції Закону України від 30.03.2021 р. N 1357-IX)

8. Положення про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки затверджується Кабінетом Міністрів України.

(частина восьма статті 1 у редакції Закону України від 30.03.2021 р. N 1357-IX)

9. Щодо військового обов'язку громадяни України поділяються на такі категорії:

допризовники - особи, які підлягають приписці до призовних дільниць;

призовники - особи, приписані до призовних дільниць;

військовослужбовці - особи, які проходять військову службу;

військовозобов'язані - особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави;

резервісти - особи, які проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України, інших військових формувань і призначені для їх комплектування у мирний час та в особливий період.

(абзац шостий частини дев'ятої статті 1 у редакції
Закону України від 17.03.2014 р. N 1127-VII,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 19.03.2015 р. N 265-VIII,
у редакції Закону України від 30.03.2021 р. N 1357-IX)

До категорії військовослужбовців прирівнюються іноземці та особи без громадянства, які відповідно до закону проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України.

(частину дев'яту статті 1 доповнено абзацом сьомим
згідно із Законом України від 06.10.2015 р. N 716-VIII,
абзац сьомий частини дев'ятої статті 1 із змінами,
внесеними згідно із Законом України від 12.01.2023 р. N 2863-IX)

10. Громадяни України, які приписані до призовних дільниць або перебувають у запасі Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України чи проходять службу у військовому резерві, зобов'язані:

(абзац перший частини десятої статті 1 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 17.03.2014 р. N 1127-VII,
у редакції Закону України від 30.03.2021 р. N 1357-IX)

прибувати за викликом районного (об'єданого районного), міського (районного у місті, об'єданого міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі - відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки), Центрального управління або регіонального органу Служби безпеки України, відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України для оформлення військово-облікових документів (посвідчень призовника, військових квитків, тимчасових посвідчень військовозобов'язаних), приписки, проходження медичного огляду, направлення на підготовку з метою здобуття або вдосконалення військово-облікової спеціальності, призову на військову службу або на збори військовозобов'язаних та резервістів;

(абзац другий частини десятої статті 1 у редакції
Закону України від 30.03.2021 р. N 1357-IX,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 21.03.2023 р. N 2995-IX)

проходити медичний огляд та лікування в лікувально-профілактичних закладах згідно з рішеннями комісії з питань приписки, призовної комісії або військово-лікарської комісії відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки, закладів охорони здоров'я Служби безпеки України, а у Службі зовнішньої розвідки України - за рішенням керівників відповідних підрозділів або військово-лікарської комісії Служби зовнішньої розвідки України;

(абзац третій частини десятої статті 1 у редакції
Закону України від 30.03.2021 р. N 1357-IX)

проходити підготовку до військової служби, військову службу і виконувати військовий обов'язок у запасі;

виконувати правила військового обліку, встановлені законодавством.

Резервісти зобов'язані прибувати до військової частини, в якій вони проходять службу у військовому резерві, за викликом командира цієї військової частини.

(частину десяту статті 1 доповнено абзацом шостим
згідно із Законом України від 17.03.2014 р. N 1127-VII)

11. Жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

Жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, крім зазначених в абзаці першому цієї частини, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їх бажанням.

(частина одинадцята статті 1 у редакції
Законів України від 30.03.2021 р. N 1357-IX,
від 07.10.2022 р. N 2664-IX)

12. Жінки, які перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час. У мирний час жінки можуть бути прийняті на військову службу та службу у військовому резерві тільки в добровільному порядку (за контрактом).

(частина дванадцята статті 1 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 21.01.2010 р. N 1834-VI)

Жінки виконують військовий обов'язок на рівних засадах із чоловіками (за винятком випадків, передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі), що включає прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу, проходження військової служби, проходження служби у військовому резерві, виконання військового обов'язку в запасі та дотримання правил військового обліку.

(частину дванадцятую статті 1 доповнено абзацом другим
згідно із Законом України від 06.09.2018 р. N 2523-VIII)